

Harabiden kurtarılmakta olan güzel bir abidemiz

Yazan: Aziz Oğan
İstanbul Arkeoloji Müzesi Müdürü

Sultanselim civarında Çarşamba ve Dragman giden yol üzerinde VIII. asra ait olup, devrinin güzel mebasinden sayılan ve muhitinde mektep, medrese, Darülhadis ve etrafı müsebbek tabir olunan demir parmaklıkli hazırladen mürekkep bir külliye vardır ki, "İsmail Efendi Camii" adıyla anılmaktadır.

Bâniisi olan İsmail efendi, (Ebu İshak) Alâiyeli İbrahim efendinin oğludur. İmâmiye Salnamesiyle, Sicilli Osmani ve Hadîkatülcemîe göre Kadiasker Kara Kadri efendiden feyz aldı. 1084 (1673) te Harîç Medrese-sine nail oldu. Bilâhare mektupçuluk, Tezkirecilik, Naiplik, ve Kassamlik vazifelerini ifa etti. İkinci Sultan Ahmet devrinde 1104 (1692), Süleymaniye Darülhadisinden Halep Kadılığına nail ve tayin oldu. 1118 (1706) de İstanbul Kadısı oldu. İki sene kadar Makamı Fedvada vazife gördukten sonra bu memuriyetinden azlolunarak Sinoba nefyedildi.

Üçüncü Sultan Ahmet devrinde bir büyük yıl kadar Fetva Eminliği yapan Şeyhülislâm İsmail Efendi "Nâim" mahlasıyla şîirler yazdı. Damat Nevşehirli İbrahim Paşa'nın himayesiyle mevkîini tâhkîme çalışmış ise de nüfuzunu iyi kullanmaması felâketini mucip olmuştur. Hayatının son sene-lini münzeviyane bir surette ibadet ile geçirdi ve 1127 (1724) sene-sinde vefat etti. Gergî doğum tarihine teşdîf edilmemiş ise de, 70 ile 80 yaşıları arasında olmuş olduğunu hükmedilebilir. Kendisiyle dört oğlu ve aile efrâdi, bâniisi olduğu camiin yanındaki hazırlı e medfundurlar. Harap haliyle bile hayatının müke meliyetini görerek, Ebu İshak İsmail efendin ilmî emâl sahibi olduğu kâdag, yapıcılığa da büyük bir meyîl ve hevesi olduğunu anlıyoruz.

Gerek medresenin gerek camiin inşasında gösterilen itina ve ihti-mam buna şüphe bırakmamaktır. Kemerler üzerine oturtularak yükseltmiş olan bu fevkânî bina, dört köşe bir saha kapları. Kemerler bu gün dükkân olarak kullanılmaktadır. Avluya, cadde üzerinde bulunan mektebin altındaki genişçe bir kapıdan girilir. Avlunun ortasındaki şadırvandan eser kalmamıştır. Medresesi giriş kapasını karşısına sadûf eder. Bina, bir sırı kesme ve yontma taş ve iki sıra tuğla ile yükselmiştir. Altı adet sütunu isti-nad eden soncemâat yerine yanlardan kargılıkli merdivenlerle çıkışlıy-ru. Ne yazıkki, uzun zamanlar bakımsız ve metruk kalmış o an bu tarihi abide-nin bugün ne merdivenleri ve ne de son cemâat yerindeki ravakın un eser kalmamıştır. Cami tek kubbelidir. Kubbe kasnâgında pencere yerleri vardır. Taştan stalaktittle mihrabıyle mermerden su anna

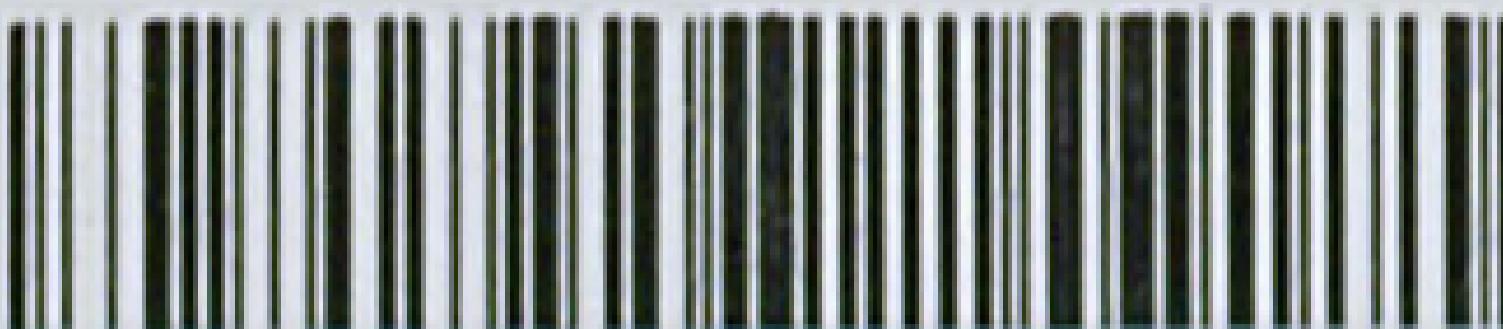
Bu arada medrese ve mektebin de tamir ve restore edilmelerini müte-
şebbislerin himmetinden bekleriz.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlerde İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanığı

Aziz Ogan Koleksiyonu

OGNIST0102801